

Πανεπιστήμιο Κύπρου, Χειμερινό Εξάμηνο 2016-17

ΙΣΤ 105: Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές

Διδάσκουσα: Νατάσσα Κωνσταντινίδου-Taylor

constantinidou.natasha@ucy.ac.cy, ώρες γραφείου: xxx

1. Περιγραφή μαθήματος

Το μάθημα αυτό σκοπό έχει να εισάγει τους φοιτητές στην επιστήμη της ιστορίας. Στα πλαίσια του μαθήματος θα προσδιοριστεί το βασικό αντικείμενο της επιστήμης, αλλά και οι παράμετροι από τις οποίες εξαρτάται η προσέγγιση αυτού του αντικείμενου. Ως μάθημα αποτελείται από δύο μέρη/στόχους: το θεωρητικό και το πρακτικό. Ο πρώτος στόχος αφορά την εξοικείωση των φοιτητών με όλα τα βασικά ερωτήματα που απασχολούν έναν ιστορικό αλλά και το θεωρητικό υπόβαθρο με βάση το οποίο ένας ιστορικός προσεγγίζει το αντικείμενό του. Ερωτήματα όπως ποιος είναι ο ιστορικός χρόνος, τι ονομάζουμε ιστορικές πηγές, ποιος είναι ο σκοπός της ιστορίας, ποιος ο ρόλος του ιστορικού κλπ., αλλά και ζητήματα όπως τι είναι ένα ιστορικό επιχείρημα, ποιες ιστορικές σχολές υπάρχουν και πώς βλέπουν το ιστορικό παρελθόν με βάση την ιδεολογική τους αφετηρία είναι μερικά από αυτά που θα μας απασχολήσουν. Ο δεύτερος στόχος αφορά την πρακτική του πώς λειτουργεί και σκέφτεται ένας ιστορικός και ποιες δεξιότητες χρησιμοποιεί. Σ' αυτό το πλαίσιο το μάθημα θα συντελέσει στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψη των φοιτητών, το πρωταρχικό χαρακτηριστικό του γνωστικού μας αντικειμένου. Θα διδάξει στους φοιτητές πώς να διαβάζουν και να αναλύουν ιστορικές πηγές, πώς να εντοπίζουν ένα ιστορικό επιχείρημα και πώς να σχηματίσουν και να στηρίξουν τη δική τους θέση, πώς γράφεται ένα ιστορικό δοκίμιο/εργασία, πώς γίνεται μια παρουσίαση κλπ.

2. Τρόπος Διεξαγωγής Μαθήματος

Το μάθημα θα διεξάγεται δύο φορές την εβδομάδα, Τρίτη και Παρασκευή, 12-1.30. Στην πρώτη από τις δύο συναντήσεις θα συμμετέχουν όλοι οι φοιτητές που θα γραφτούν στο μάθημα και θα έχει ως βάση διεξαγωγής του τη διάλεξη. Το σύνολο των φοιτητών θα μοιράζεται στα δύο κατά τη δεύτερη εβδομαδιαία συνάντηση (2 ομάδες, 12-1.30 και 1.30-3.00). Η δεύτερη συνάντηση θα έχει σεμιναριακό χαρακτήρα και θα αποτελείται συχνά από ομαδική εργασία. Κατά τις συναντήσεις οι φοιτητές θα καλούνται να συζητήσουν πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα, να σχολιάσουν ένα κείμενο/κείμενα που θα μοιράζονται στην τάξη ή θα προετοιμάζονται στο σπίτι, να αναλύσουν πηγές, να εντοπίσουν ιστορικά επιχειρήματα, να προτάξουν τις δικές τους θέσεις αλλά και να τις στηρίξουν κλπ.

3. Διάγραμμα Μαθήματος

Εβδομάδα 1

1. Εισαγωγή: ιστορία & το αντικείμενό της
2. Σεμινάριο: ανάλυση κειμένων

Εβδομάδα 2

3. Ιστορία και πηγές
4. Σεμινάριο: ανάλυση και χρήση πηγών

Εβδομάδα 3

5. Ιστορικό επιχείρημα και ιδεολογία
6. Σεμινάριο: εντοπισμός ιστορικού επιχειρήματος και κριτική του μέσα από κείμενα

Εβδομάδα 4

7. Ιστορία και ιστοριογραφία – ιστορία της ιστοριογραφίας
8. Σεμινάριο: εξέταση ιστορικού επιχειρήματος και των καταβολών του

Εβδομάδα 5

9. Ιστορισμός & πολιτική ιστορία
10. Σεμινάριο: παραδείγματα ιστορικισμού και τεκμηρίωση επιχειρήματος

Εβδομάδα 6

11. Μαρξισμός και κοινωνική οικονομική ιστορία
12. Σεμινάριο: συγγραφή εργασίας. Θέμα: 'Κοινωνική ≠ πολιτική επανάσταση'

Εβδομάδα 7

13. Η σχολή των Annales και η επίθεση κατά της γεγονοτολογικής προσέγγισης
14. Σεμινάριο: παραδείγματα ιστορίας των *mentalités* και *histoire totale*

Εβδομάδα 8

15. Ιστορία των ιδεών & ιστορία των κατώτερων στρωμάτων/γυναικών
16. Σεμινάριο: προκλήσεις από τη θεωρία του μεταμοντερνισμού & από τη θεωρία του φεμινισμού

Εβδομάδα 9

17. Μικροϊστορία
18. Σεμινάριο: συγγραφή εργασίας II, με αφορμή το Carlo Ginzburg, *Το τυρί και το σκουλήκια*.
Θέμα: 'Ήταν αιρετικός ο Μενόκιο; Δικαιολογήστε.'

Εβδομάδα 10

19. Σεμινάριο: Διόρθωση εργασιών. Τι βαθμολογείται σε ένα δοκίμιο.
20. Ιστορία και Λογοτεχνία, Ιστορία και Κινηματογράφος

Εβδομάδα 11

21. Σεμινάριο: συζήτηση ενός λογοτεχνικού έργου και μιας κινηματογραφικής ταινίας
22. Συμπεράσματα: Άνθρωποι και το Παρελθόν –Χρήση της Ιστορίας

4. Αξιολόγηση μαθήματος

- (i) Προετοιμασία-συμμετοχή (40%)
- (ii) Εργασίες (20%)
- (iii) Τελική εξέταση (50%)

Οι παρουσίες στο μάθημα είναι **υποχρεωτικές**. Φοιτητής/τρια με απουσίες περισσότερες **του 1/3 του εξαμήνου** αποτυγχάνει αυτόματα στο μάθημα και χάνει το δικαίωμα του να συνεχίσει ή του να δώσει την τελική εξέταση.

Επιπλέον, θεωρείται αυτονόητο ότι για την αξιολόγηση του μαθήματος είναι απαραίτητο να συμπληρωθούν και οι τρεις πτυχές που αναφέρονται ως απαραίτητες στην αξιολόγηση

5. Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Jacques le Goff (επιμ.), *Το έργο της Ιστορίας* (Αθήνα: Εκδόσεις Ράππα, 1988)
E.H. Carr, *Τι είναι ιστορία;* (Αθήνα: Πατάκης, 2015)
Marc Bloch, *Απολογία για την Ιστορία* (Αθήνα: Εναλλακτικές Εκδόσεις, 1994)
Ludmilla Jordanova, *History in Practice* (Hodder Arnold Publication, 2000)
Fernand Braudel, *Μεσόγειος. Ο Χώρος και η Ιστορία* (Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1990)
Carlo Ginzburg, *Το τυρί και τα σκουλήκια* (Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 2008)
Υλικό που θα μοιραστεί στην τάξη